

VRIJZINNIG PLEIDOOI VOOR PALLIATIEVE ZORG

27 Januari 2011

Marc Cosyns is huisarts en doceert medische ethiek en palliatieve zorg aan de Vakgroep Huisartsgeneeskunde en Eerstelijnsgezondheidszorg (Universiteit Gent).

Zolang de Humanistisch Vrijzinnige Vereniging blijft pleiten voor een euthanasie- en suïcidekliniek (DM 22/1) zal Marc Cosyns geen jaarlijks lidgeld meer betalen.

Marc Cosyns kiest middenweg tussen katholiek en vrijzinnig cynisme

Wie heeft er nu recht op euthanasie? Is een ziekenhuis verplicht euthanasietoepassing toe te laten? En die zelfdoding, is dat nu euthanasie of toch zelfmoord en moet dat dan in een aparte kliniek? Vragen die rijzen bij mediaberichten in deze eerste maand van het jaar: te beginnen met een opgraving van 'geëuthanaseerde' psychiatrische patiënten in Tirol (DM 3/1) en via Marie-Rose Morel (DM 4/1), euthanasie in gevangenissen (DM 11/1) en een Nederlandse levenseindekliniek (DM 20/1) voorlopig eindigen met een 'Belgische schreeuw om euthanasiekliniek' (DM 22/1). Reacties volgden van de Humanistische Vrijzinnige Vereniging (HVV) (DM 22/1), Zorgnet Vlaanderen (DM 24/1) en jurist en euthanasiecommissielid Fernand Keuleneer (DM 25/1).

Deze laatste verduidelijkt het ontstaan en de inhoud van de euthanasiewet: euthanasie in de betekenis van 'opzettelijk levensbeëindigend handelen door een andere dan betrokkene, op diens verzoek' is geen recht van de burger, geeft geen verplichting aan ziekenhuizen om dit op te nemen in hun zorgpakket. Het geeft wel de vrijheid aan de arts om in sommige omstandigheden levensbeëindigend te handelen zonder strafbaarstelling. Om zijn pleidooi nog krachtiger te stofferen had hij artikel 3§2 kunnen vermelden, waardoor de arts 'onverminderd bijkomende voorwaarden' kan opleggen. Men zou kunnen besluiten dat de burger inzake euthanasie volledig afhankelijk is van de arts, die op zijn beurt afhankelijk is van 'een andere' en een 'tweede' te raadplegen arts, het ziekenhuis waar hij kiest te werken en de evaluatie en controlecommissie waar sommige artsen het voor het zeggen hebben. Het is dan ook niet te verwonderen dat een Kristien Hemmerechts de Arts naast God of Allah plaatst en dat zij dringend duidelijke informatie aan de bevolking vraagt over het recht op sterven.

De burger, die patiënt is, vindt zijn weg niet in die doolhof van uitspraken en interpretaties. Hij weet niet wat zijn rechten en plichten zijn en klampt zich vast aan 'papieren' die hij in orde wil maken in het gemeentebestuur maar waardoor nauwelijks iets in orde is inzake stervensbegeleiding en keuzes bij het levenseinde. Verwarring troef.

Daarom dit voorstel:

- Laten we ondubbelzinnig zelfdoding loskoppelen van stervensbegeleiding. In ons land is zelfdodingspreventie een prominente doelstelling van zorgverleners en overheid. Het is onze maatschappelijke en individuele plicht mensen te weerhouden van zelfdoding als symptoom van acute ziektesyndromen (bijvoorbeeld depressie) of acute levenscrisismomenten en hen te ondersteunen om deze situaties te overbruggen.
- Laten we ook ondubbelzinnig kiezen voor een 'goede' stervensbegeleiding. De euthanasiewet met haar combinatie van burgerlijke (wilsverklaring), strafrechtelijke (verwijzing naar moord) en patiëntrechtelijke (zorgverlenersrelatie) artikels heeft na meer dan acht jaar aangetoond dat ze te veel verwarring veroorzaakt in de hoofden van patiënten, van artsen en zorgverleners in het algemeen. Met een groep artsen en palliatief deskundigen trachten we al jaren op een eerlijke, transparante manier euthanasie toe te passen en te melden maar ook feedback te vragen aan de controle- en evaluatiecommissie. Aangezien deze commissie en sommigen van haar leden wetgevende, gerechtelijke én uitvoerende macht bezitten, zou je kunnen verwachten dat zij hun uitspraken motiveren. Maar zij weigert dit. Laten we daarom euthanasie loskoppelen van stervensbegeleiding en ons toespitsen op de wetten inzake patiëntenrechten en palliatieve zorg. Deze wetten geven ons na meer dan acht jaar ervaring de mogelijkheid 'goed' te sterven als relationele gebeurtenis waarin de individuele patiënt evenwaardige keuzes kan maken inzake zijn levenseinde. Dit in samenspraak met zijn naasten en zorgverleners.

Mijn patiënten krijgen de noodzakelijke palliatieve zorg na hun geïnformeerde en getoetste toestemming tot stopzetten of niet verder opstarten van medische behandelingen. Zij kunnen besluiten tot een milde dood op een overlegd moment of als gevolg van een ondersteund fysiek versterven. Het is mijn invulling van een vrijzinnig humanisme als arts en mens.

Zolang de HVV blijft pleiten voor een euthanasie- en suïcidekliniek, zal ik geen lidgeld meer betalen.